

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-341-5-11>

THE ROLE OF ARCHITECTURAL MONUMENTS IN THE PRESERVATION OF NATIONAL CULTURE

РОЛЬ ПАМ'ЯТОК АРХІТЕКТУРИ В ЗБЕРЕЖЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ

Prokhorova D. Yu. **Прохорова Д. Ю.**

*Student of the 3rd year at the Faculty of
Architecture*

*студент III курсу архітектурного
факультету*

Procyuk A. O. **Процюк А. О.**

*Student of the 3rd year at the Faculty of
Architecture*

*студент III курсу архітектурного
факультету*

Pylypchuk Yu. V. **Пилипчук Ю. В.**

*Student of the 3rd year at the Faculty of
Architecture*

*студент III курсу архітектурного
факультету*

*Kyiv National University of Construction
and Architecture
Kyiv, Ukraine*

*Київський національний університет
будівництва та архітектури
м. Київ, Україна*

Захист пам'яток архітектури минулого є одним із основних завдань сучасного покоління, оскільки для нас вивчення та знання своєї історії є важливою частиною життя. Процес збереження національної спадщини має значний вплив на наше майбутнє, оскільки кожна пам'ятка є унікальним джерелом, що засвідчує багатогранність життя попередніх поколінь. Вони є ланками, які з'єднують нас з нашим корінням і призначені для передачі цінностей, знань та досвіду майбутнім поколінням, поєднує нас з різними історичними періодами. Вони допомагають нам зрозуміти, звідки ми походимо і яким був вплив історії на формування сучасної реальності. Ми можемо прослідкувати різноманітні трансформаційні процеси та взаємовпливи різних культур, формування нових та зникнення старих традицій. Збереження пам'яток також є показником нашої поваги до минулого і турботи про майбутнє. [4]

Київський національний університет будівництва та архітектури (КНУБА) та Національний музей народної архітектури та побуту України (НМНАПУ) [2] успішно співпрацюють в багатьох аспектах, об'єднуючи зусилля для збереження культурної спадщини та традиційних ландшафтів.

Національний музей народної архітектури та побуту України, що розміщується в місцевості Пирогів включає понад 300 різноманітних пам'яток XVI-XX ст. з різних історико-етнографічних регіонів України. Комплекс Музею був заснований у 1969 році і розпочав свою історико-культурну діяльність у 1976 році. Музей розташований просто неба на

південній околиці Києва, щорічно він приймає сотні тисяч відвідувачів з України та інших країн, в тому числі студентів архітектурних вищих навчальних закладів.

Однією з важливих сфер співробітництва між КНУБА та Музеєм є освіта та дослідження пам'яток архітектури та побуту. Студенти та викладачі КНУБА мають можливість вивчати архітектурні та конструктивні рішення, які використовувалися в створенні традиційних житлових, сакральних, громадських та промислових будівель. Це надає студентам – архітекторам практичний досвід вивчення планувальної структури та функції будівель, традиційних будівельних технологій та матеріалів, елементів декоративно-вжиткового мистецтва, знайомитись з народною символікою житла та інших будівель.

Завдяки співпраці Музею та Університету, починаючи з 1998 року були проведені численні обміри, дослідження в галузі збереження архітектурних об'єктів. Також важливим аспектом співробітництва є організація спільних заходів, лекцій та майстер-класів. Це сприяє обміну досвідом між фахівцями різних галузей, а також популяризації історії, культури та архітектурної спадщини серед студентів та громадськості.

Спільні проекти КНУБА та Музею включають створення виставок, публікацію наукових досліджень, присвячених архітектурі, історії та етнографії. Всі зусилля спрямовані на збереження, дослідження та популяризацію багатогранної спадщини України та мають надати студентам КНУБА цінного практичного досвіду у вивченні, збереженні та відтворенні культурної та ландшафтної спадщини. Матеріали Музею сприяють дослідженню соціуму, побуту, просторової організації поселень, архітектури та технологій будівництва минулого, що поєднані в єдиний архітектурний ансамбль. Перебування на території Музею вражає неперевершеною атмосферою минувшини, пробуджує бажання вивчати своє, об'єднувати народ навколо спільної історії.

Оскільки дерев'яна архітектура має властивість фізично руйнуватись з часом, студентами під керівництвом доцентів Г. А. Носенко, А. В. Гуменюк, старшого викладача М. А. Ларіонової кафедри містобудування КНУБА проводяться щорічні обміри, замальовки з натури пам'яток для фіксації поточного стану будівель.

Під час студентських обмірних практик використовуються сучасні комп'ютерні технології у поєднанні з класичними методами ручних обмірів. Найважливішим завданням таких обмірів є не лише набуття знань студентами в галузі теорії та історії архітектури, а й створення можливості для подальшого збереження пам'яток архітектури. Всебічний аналіз архітектурних пам'яток допомагає студентам не лише в розширенні знань про тогочасні будівельні технології та архітектуру, а й у підтримці та збереженні унікальної народної спадщини, нашої

ідентифікації себе як українців. Відбувається не лише фіксація сучасного стану споруд, які тісно пов'язані з традиційним побутом українців з різноманітних регіонів України, але й їх вивчення.

Мета обмірів полягає як у фіксації сучасного стану пам'ятки так і в зборі історичних даних про пам'ятки, які неможливо перемістити або які знаходяться на межі зникнення. В такому випадку використовуються архівні дані, аналоги. Також стає можливим відновлення автентичного вигляду пам'ятки, яка не підлягає реставрації з різних причин, створюються точні копії з відновленням відсутніх елементів конструкцій або декору, що відтворюються на основі архіву Музею. Це дозволяє створювати 3Д моделі, які будуть максимально наближені до реальності, опрацювати віртуальний музей пам'яток, зібраних з різних куточків України. Таким чином, обміри і замальовки з натури, візуалізація та динамічні 3Д моделі створені студентами, роблять історичні дослідження набагато доступнішими для загалу, стимулюють патріотичний розвиток суспільства.

Прикладом одного з таких віртуальних музеїв є Музеї просто неба [3], який складається з віртуальних прогулянок по його території. Цей приклад – зразок для подібних культурологічних проєктів, виконаних на основі архівних досліджень для міст, в яких пройшли нищівні воєнні дії або активні містобудівні зміни, через що пам'ятки зникли, а на їх місці існують інші споруди і відновлення втрачених пам'яток в їх природному оточенні унеможливується [4]. Такі інформаційні проєкти надихатимуть населення країни на більш шанобливе ставлення до своєї історичної архітектурної спадщини.

Національний музей народної архітектури та побуту України, в якому фізично зберігаються пам'ятки архітектури та віртуальні проєкти з застосуванням сучасних комп'ютерних технологій – важлива складова збереження історико-культурної спадщини, вивчення та використання отриманих знань у майбутньому.

Історико-культурні заповідники мають велику цінність для сьогодення, оскільки дозволяють зрозуміти та відчути зв'язок з минулим рідного народу. Щоб не втратити цей зв'язок нам потрібно зберігати наявні пам'ятки не лише на паперових носіях, а й в цифровому просторі в супроводі надійної та достовірної інформації про них, створювати більшу кількість віртуальних заповідників та окремих цінних архітектурних пам'яток.

Література:

1. Офіційний сайт Українського товариства охорони пам'яток історії та культури. 2023. URL: <https://pamjatky.org.ua/> (дата звернення 29.08.2023)

2. Офіційний сайт Національного музею народної архітектури та побуту України. 1995. URL: <https://www.pyrohiv.com> (дата звернення 29.08.2023)
3. Проєкт віртуальних подорожей “Музеї просто неба“. 2017. URL: <https://authenticukraine.com.ua/open-air-museums> (дата звернення 29.08.2023)
4. Кальницький М. Б., Малаков Д. В., Юркова О. В. Нариси з історії Києва: навч. посібник. Київ: Генеза, 2002. 384 с.